

# RÓZSA UJSÁG.

Szerkeszti és kiadja :

**Dr. KAUFMANN ERNŐ**

*Pécs-Szabolcsan,  
Baranyában.*

**Rózsatenyésztők és rózsakedvelők  
szakközlönye.**

Előfizetési ára, postán  
küldve :

*Egy évre 3 frt.*

*Fél évre . 1 „*

*Évenként 10 szám.*

*Mindennemü postai küldemény a szerkesztő czime alatt adandó fel.*

**I. évfolyam.**

**Február 1888.**

**7. szám.**

## **A RÓZSÁSZAT MAGASABB KÖRÉBŐL.**

Sajátszerü ujdonságtenyésztés.

(Folytatás.)

Már kora ifjuságuktól fogva alaposan kell ujonczainkat tanulmányozni s tüzetesen megállapítani, sőt szorgalmasan fel is jegyezni sajátságait. Még a bimbózás idejében arra is kell ügyelnünk, hogy egy tőn tulságosan sok bimbó ne maradjon, minthogy így a gyümölcsök kifejlődése nem lesz tökéletes; 6—8 bimbó, az erősebbeknél 10—12 untilg elegendő. Ha a bimbók bugában vagy csokorban jelentkeznek a hajtások végén, ugy a legerősebb kivételével a többit óvatosan le kell metszeni, mely munkánál különösen arra ügyeljünk, hogy a meghagyandó bimbó kocsánját valahogy meg ne sértsük. Mihelyest a bimbók felpattannak s a rósza félig már kinyilt, a további felnyilást ujjainkkal mülegesen, de óvatosan elősegítjük, mire a párosítás ama első mozzanata következik, mely a hím ivarszerveknek, vagyis a porodáknak eltávolításából áll.

A mesterséges párosításhoz igen kevés eszköz kell; egy hosszabb keskeny pengéjü éles, ha lehet lapjára hajlitott, ugynevezett sebészi (Cooper-féle) olló, egy karcsu csiptető, egy finom ecset, egy jó nagyítóüveg (minőt az óráskok használnak) s a jelzéshez szükséges kártyapapir-szeletek képezik ugyszólván az egész eszköztárt s csak ritkán leszünk utalva egyébb segédeszközökre, miként azt későbben látni fogjuk.

A porodák kimetszése igen nagy óvatosságot igényel; a szétnyitott virág fölé bal kezünket a mutató- és hüvelyk ujjak gyűrűszerű összecukásával helyezzük, mire ezzel a szirmokat akként tűrjük le, hogy a virág ivarszervei ujjaink gyűrűnyílásán át csupaszon emelkedjenek ki. Ha ezen visszatűrést a szirmok kiszakítása nélkül annyira vihetjük, hogy azok most a kocsán körül csúcsaikkal lefelé néznek, úgy egy fonál néhányszori körülcsavarása által azokat rögzíthetjük e kifordított helyzetükben, mire bal kezünk teljesen szabaddá lesz. Kisebb belső, a kötegbe nem jutott, még felfelé meredő szirmok, a csiptetővel óvatosan kitéphetők. Erősebben telt, vagy kemény, vastag szirmokkal bíró rózsáknál, ezen visszatűrés a szirmok eltörése vagy kiszakítása nélkül nem vihető ki; itt tehát csak a külső, szélesebb borítószirmokat hajtjuk vissza, míg a belsőket mind kicsipkedjük, vagy az ollóval óvatosan kimetéljük; az összes szirmok eltávolítása — mint némelyek teszik — nem ajánlatos. Ez után következik a porodák eltávolítása, mit részint az ollóval, részint a csiptetővel hajtunk végre, mely műtétnél azonban nem kell arra törekednünk, hogy a porodák szárait mélyen a tőben irtsuk ki, hanem csupán a portokocskákat iparkodjunk egytől-egyig pontosan eltávolítani, de anélkül, hogy az általuk gyűrűszerűleg befoglalt bibéken kárt tennénk.

A műleges párosítás ezen első mozzanatára műszaki kifejezés még a külföldi szakirodalomban sem található s így nem esünk sem túlságba, sem az elfogultság vagy túlhajtás vádjába, ha azt igaz magyarán: „herélés”-nek állapítjuk meg.\*) Hogy e kifejezés a közérthetőségnek legjobban megfelel, bárki által azonnal könnyen belátható, minthogy e kifejezés házi állataink hímjeinek ivartalanítására is vonatkozik s így fogalomzavar még a rózsának csira (hermaprodiata) volta mellett sem támadhat, a mennyiben itt a porodák a hím ivarszerveket képezik.

Herélés után a lekötött, vagy esetleg letartott szirmokat visszakeresztjük s az így kiherélt virágot másnapig teljesen magára hagy-

\*) Konyhakertészetünkben némely vidéken e kifejezés az indás növények csúcsának lecsipésére is vonatkozik; ez azonban inkább csak tájszólás lévén, általánosan nem alkalmaztatik s így zavart egyáltalán nem is okozhat.

hatjuk. — Ha biztosak akarunk a felől lenni, hogy valamely rovar idegen himport ne csempészhessen a virágba, igen finom, forró vízben keményítőtől megfosztott puha gazé- vagy organtin-szövettel kössük azt be, hogy így az annyira szükséges napsugár és levegő akadálytalanul járassák át a kelyhet. Sokan e célból papirkúpot alkalmaznak, azonban az említett körülménynél fogva e módszer egyáltalán nem lehet ajánlani; a bibék fejlődéséhez napsugár, még pedig erős és sok kell; — hiszen a rózsza önmaga utasít bennünket a biztos utra, midőn a déli órákban kitárul, a hűvös alkonyat beálltával pedig szirmait becsukja, mit különösen a lazán telt fajoknál, vagy a vadrózsánál igen szépen észlelhetünk. Mellesleg még megjegyzendő, hogy a porodáktól megfosztott rózsakehely, különösen ha több belső szirma is ki van metszve, egyáltalán nem szokott a rovaroktól felkerestetni.

Miként már említettett, a herélést azonnal foganatosítani kell, mihelyest a rózsza félig nyílt állapotban van s ez igen fontos körülmény, mert némely rózsafajnak azon tulajdonsága van, hogy porodái, még mielőtt a rózsza felnyílnék, már megértek, felpattantak s zárt virágkehely mellett öntermékenyítést létesítenek s így a műleges párosítás idő előtt meghiusítatik. Ezért kell a heréléssel annyira sietnünk s a porodákat, még mielőtt tokjaik felpattannának, eltávolítani. Ha a herélés műtéte alatt azt tapasztalnánk, hogy a sárga himpor már a kehelybe szóródott s a bibék tálcáira is hullott, úgy az ilyen rózsát műleges párosításra egyáltalán ne használjuk; — a porodáknak épen, minden sárga por elhullása nélkül kell eltávolíttatni.

A herélést követő napon a kehely nagyítóüveggel pontosan átvizsgálendő, mi alatt főképpen a bibék tálcái veendők éles szemlélet alá. Ha a bibék felülete ragacsos mázforma anyagtól tündöklöklik, úgy a párosítás foganatosítható, mert a bibék ilyenkor már érettek s fogékonyak. Nem kell azonban a párosítással hűvös, felhős időjárás mellett sietnünk, mivel a bibék fogékonyasága 4—5 napig egyre fokozódik s néha csak 8—12 nap múlva kezd csökkenni, közvetlenül elfonnyadásuk előtt.

A párosítás művelete rendkívül egyszerű; a himfajnak kisse-

melt rózsa — feltéve, hogy portokjai már felpattantak, — óvatosan lemetszetik, szirmai visszahajtatnak s megfordítva a kiherélt rózsa fölött, kiálló porodái gyengéden és körforgással annak érett bibéihez dörzsöltetnek. A hímfajnak való rózsát óvatosan, nagyobb megrázkódás nélkül kell lemetszeni s csak a kiherélt rózsa fölött megfordítani, nehogy a himporból haszontalanul sok elhulljék. Ha a portokok még nem pattantak volna mind fel, úgy teljes érettségük mellett azt az érdekes tapasztalatot tehetjük (természetesen a nagyító üveg segítségével) hogy a bibék ragacsos boritékával érintkezve azonnal felpattannak s a tálcsa egész fölületét himporral árasztják el. Ezen tünemny a különmemü ivarszerveknek természet-szerű, klöcsönös vonzalmában találja magyarázatát s még sehol sem iratott le.

Párosítási műveletünk sikerének ellenőrzéseül, művelet után a bibéket nagyítóval újból megvizsgáljuk s ha a himport jól feltapadva sűrű rétegben látjuk, úgy a párosítást sikeresnek tarthatjuk, ha azonban a himpor nem tapadt fel a tálcsákra, úgy a bibék vagy még éretlenek, vagy pedig egyáltalán meddők ; jó azonban a párosítást mindkét esetben másnap ismételni, mert így erőteljes és mennyiségileg is jobb magképződésre számolhatunk.

A himporátvitel módosul oly himfajok választásánál, melyeknél a porodák csak gyér számmal képviselvék ; ezen fajokhoz tartozik első sorban a különben jeles eredményekkel kecsegtető bourbon-rózsa : „Souvenir de la Malmaison“ s néhány kitünőbb thearózsa is. Ezek porodái a csiptetővel egyenkint és óvatosan kitépetnek s kicsiny tiszta porcelláncsészébe helyezve, üveglappal lefödve, a napsugarak hatásának tétetnek ki, mire a portokok csakhamar felpattannak s most a himpor ecset segítségével a bibékre hintetik, még pedig iróttolszerűleg tartva, a mutatóujjnak olyatén felütése által, mint mikor a kés hegyéről a só t valamely ételre hintjük. Az ecsettel átvitelnél az ecset szőrözetének a bibéket érintenie nem szabad, mert különben a bibékben könnyen kárt okozhatnánk. Emez eljárás akkor is alkalmazható, ha bár sok porodával biró him fajnál a portokok még nem nyíltak fel, a párosítást azonban halasztani nem lehet.

Az ily erőltetett párosítás természetesen soha sem jogosíthat fel oly reményekre, mint a közvetlen himporátvitel virágról virágra, néha azonban kikerülhetetlen.

A mesterséges párosítás mindenkor a déli órákban erős napfény mellett történjék, minthogy ilyenkor a bibék fogékonysága a legmagasabb fokon áll. Sokan a rózsászok közül az alkonyat óráiban párosítanak, ez azonban helytelen felfogás s magába a természet nyilvános törvényeibe ütközik; tudjuk ugyanis, hogy a rózsakelyhe a déli órákban nyílik szét legjobban\*) s hogy ezen időre esik a rovarvilágnak, mint a természetes közvetítőnek legélénkebb tevékenysége. Itt tehát maga a természet mutatja meg ismét a leghelyesebb utat s ha az alkonyatkor eszközölt párosítás itt-ott mégis eredményre vezetett, az korántsem döntheti meg a déli órákra tett párosítás helyességét; — váljék tehát el a kísérlet által!

A megtermékenyített virág ezután teljesen magára hagyható, a gyümölcs jó kifejlődhetése tekintetéből pedig a fő gyakran öntözendő, sőt talaja higitott trágyalével javítandó. — Drögemüller neuhausi rózsatenyésztő a megtermékenyített virág szirmainak lehullása s a bibék leszáradása után, a gyümölcs felső korongját viasszal fűdi be, hogy így a kívülről behatolható állati és növényi élősdieket távoltartsa a gyümölcs üregétől. Sponner Adolf hazánkfia ezen eljárást legalább nálunk nem helyesli, mert szerinte a nyár hevében a viasz megolvad s a gyümölcs üregébe hatolva a magvak kifejlődését, de főképpen a gyümölcs nyílásának természetes elzáródását megghusítja.\*\*\*) Sponner állítása Drögemüllerrel szemben, legalább hazánkra nézve teljesen jogosult, mert a tapasztalat azt bizonyítja, hogy különösen a remontáns-, néhány bourbons kevés thearózsánál a gyümölcs elzáródása önmagától is igen hamar bekövetkezik; ilyenek a többek közt: Victor Verdier, Général Jacqueminot, Eugène Fürst, Géant des Batailles, Marie Baumann, Feu brillant, Jules Margottin, Xavier Olibo, Louise Margottin, Mad. Forçade de la Roquette, Louise Odier, Gloire de Dijon, Mad. Bérard; míg néhány thearózsánál nehezen (Maréchal Niel), mások-

\*) Kivételt csak a túl forró és száraz napok képeznek.

\*\*) Deutsche Rosen-Zeitung 1887. 12, 208. lap.

nál egyáltalán nem záródik el (Perle de Lyon, Mad. de Wattewyll) s ez utóbbi fajoknál vagy egyáltalán nem, vagy csak igen ritkán s rendkívül nehezen birunk érett gyümölcsöt nyerni. — Legczélszerűbb tehát a megtermékenyített rózsát egészen magára hagyni s csupán a tő további ápolására szoritkozni.

Magától értetődik, hogy a párosított rózsát a megkívántató jelzéssel is el kell látni; legjobb e célra 1 cm. széles, 5—6 cm. hosszú kártyapapírt venni s ennek egyik végébe lukat furva, fonállal a megfelelő ágra kötni. Az apafajra s keletre vonatkozó feljegyzés irónnal történjék; ily keménypapír csikok őszig kitartanak s azután ugyis eldobatnak.

(Folyt. következik.)

## Az erdei vadoncok kezelése.

(Befejezés.)

Magától értetődik, hogy erdei vadoncokat, ha nagyobb mennyiségben akarunk nevelni, rendszeres iskolasorokba is ültethetjük. Ez esetben 30—35 cm. sortávolság mellett 15—20 cm. tőtávolságot választunk s minden két iskolasor közt, egy szélesebb, 70—80 cm.-nyi utat hagyunk. Az imigyen árkooskákba ültetett vadoncok lécekhez kötendők, melyek két, a sorok végén bevert karóhoz akként erősítendők, hogy a nemesítés magassága alatt néhány cm.-el vonuljanak el. Az iskolasorokba ültetett vadoncok beültetése s kitelelése éppen ugy történik, miként azt mult számunkban az egyeszen állóknál említettük.

A tavasz beálltával, de minden esetre jó későn, ugy április végével távolítandó el a tők körül elhelyezett szalmatrágya, mire a talaj felpuhítandó s szárazabb időben szorgalmasan, néha pedig hig trágyalével öntözendő.

Mindjárt az első hajtások megjelenésekor, a tő felső két hajtásának kivételével, minden egyéb hajtástól megfosztandó s a törzs egész nyáron át tisztán tartandó, a felső 2—3 hajtás magára hagyva, tetszése szerint fejlődhet. Nagy gond fordítandó az ily vadonciskolák talajára is, mert leginkább a juliusi forróságban szoktak a cserebogarak pondrói ez öntözött területbe húzódni s a gyökérzetben óriási pusztításokat véghezvinni. Ennek elhárítására a sorok közé egész sürűn salátát ültessünk s azokat naponta kétszer is jól átvizsgáljuk, hogy a fonnyadók alól e végzetessé válható vendégeket kibicskázhassuk, míg a megmaradt s szé-

pen kifejlődött fejek a konyhának jó szolgálatot tesznek s ha rózsaiskolánk elég nagy, a kert egyéb helyére nem is kell salátát ültetni. Ezen alakjában a rózsaiskola két célnak felel meg; szolgáltatja ugyanis a legszebb rózsasalányokat s a legszebb salátát. A kimetszett saláta helyére mindig friss plánta ültetendő s naponkint szorgalmasan öntözzük azokat, mert ez által a nedves kövér földben ugy a rózsa, mint a saláta igen szépen fog fejlődni, míg másrészt a környék összes pondrói e helyre fognak gyülekezni, hol azután biztos vesztőhelyüket fogják fellelni. Ily gyakorlati kezelés mellett a jó siker bizonyára nem fog elmaradni.

Az e módon beiskolázott vadonczokat az első nyár folyamán semmi körülmények közt se nemesítsük be, hanem csak későn, októberben fogjunk az alvó szemzéshez, minden töbe egy nemes szemet tévén. Az ily nemesítések a következő tavasszal nagyszerűen szoktak kifejlődni s a megelőző nyári szemzéseket minden tekintetben túlszárnyalják; az alanyok gyökérzete kitünően kifejlődik s a virágos kert e második őszön a legszebb rózsatöket kapja. Maga a szemzés az északi oldalra történjék s a tél folyamán a megtapadt szemek csupán szárazon tartassanak, mit felkötött borókagaly vagy szalmatakaróval érünk el legjobban s így a téli fagytól még a legkényesebb theafajokat sem kell féltetnünk. Keményebb természetű remontáns fajok szemeit nem kell még bekötöni sem, minthogy ezek igen nagy hideget (12—16° R.) is képesek elviselni. Eme második télre az iskola talaját szalmástrágyával éppen ugy le kell takarni, mint azt beültetésük első telén tettük.

A második tavasz beálltával a nemes szemek takaróit eltávolítjuk, a nemesítéshez használt kötözőanyagok, pamut vagy hánec leoldatnak s a szemek pontosan átvizsgálatnak. A jól megtapadt egészséges szemek fölött a vadoncz éles késsel, minden függelékével egyetemben rézsutosan lemetszetik, még pedig a nemes szem paizsának felső széleig, mire a támadt metszlapot jól beviaszoljuk. A meg nem tapadt, kiszáradt szemek töinek múlt évi véghajtásait 2—3 szemig visszanyessük s az ily tőkét még a tavasz folyamában hajtószemre igen korán benemesíthetjük.

Az így kezelt erdei vadonczokba szemzett nemes szemek, csak kissé kedvező időjárás mellett oly hatalmas hajtásokat hoznak, hogy köztük a hüvelykujj-vastagságú nemes ágak s 2 láb szélességű első éves koronák nem is tartoznak a ritkaságok közé. Ezen nemes kész fácskák azután ugyanezen őszön állandó helyükre ültethetők ki. Nagyon célszertű az ily eseteték bimbóit irgalom nélkül kicsipkedni ugy, hogy az iskolában egyáltalán egy nyiló rózsa se mutatkozzék s a korona alakját ezen kicsipkedésekkel azonnal szabályozhatjuk is; — ez által a nemes hajtások fában rendkívül megerősödnek s állandó helyükre ültetve, gyönyörű

kerti fácskákat képeznek, a tulajdonost már a rákövetkező évben számos virággal örvendeztetvén meg.

Ez volna tehát rövid vázlata amaz eljárásnak, mit az erdőből kapott vadonczoknál legezelszerűbben alkalmazhatunk s bár ezen uton is juthatunk 60–70 százalék jó rózsafőhöz, a magról nyert canina-alanyoknak mégis elsőbbséget kell adnunk.

F.—

### Kronprinzessin Victoria. *Borb.*

Tenyésztő: J. C. Vollert, eladó: L. Späth.

#### Szinnyomatos ábrával.

Immár 45 éve annak, hogy Beluze az ő világszerte ismeretes *Souvenir de la Malmaison*-ját a közforgalomba bocsátá. Ezekre megy azon rózsafajok száma, melyek ez idő alatt a piacra kerültek, de hozzá hasonlót, tán az előbb már más név alatt ismert, későbbben feledésbe ment s újabban Max Deegen által „*Namenlose Schöne*“ név alatt ismét forgalomba hozott *thea-Noisette*-koresfaj kivételével egy termelő sem volt képes felmutatni. — Hogy minő jelentőséggel bír a *Malmaison*\*) a rózsászatban, azt, a ki egyszer e fajt látta vagy tenyésztette, igen jól tudja s így mi sem természetesebb, mint a rózsatenyésztőknek ama számos kísérleti törekvése, mely e fajról ujdonságok tenyésztését célozza s bár néhányan azon merész állítást kockáztatták, hogy a *Malmaison* érett magvakat képes termelni, a forgalomba ily magról tenyésztett *malmaison*-ujdonságok ez ideig egyáltalán nem kerültek. — Másképp áll azonban a dolog a *Malmaison* dimorphismusával: maga Beluze 1860-ban, *Leweson Gower* elnevezéssel egy sötét-rózsaszínű, fakóval árnyékolt sportját hozta forgalomba, mit a rózsászok „*Souvenir de la Malmaison rose*“ név alatt eléggé ismernek s melyet Beluze állítólag már 1845-ben ismert. — Majd *Gonod* 1882-ben egy bársonyos sötétpiros sportját mutatta be „*Malmaison rouge*“ névvel s e két dimorph-alak csakugyan jól be is vált s főképpen a kereskedelmi kertészeknél szélteben-hosszában el van terjedve.

Legújabban (1887) *Louis Späth* rixdorfi (Berlin mellett) kertész, a *Malmaison*-nak egy sárgán árnyékolt sportját „*Kronprinzessin Victoria*“ elnevezéssel hozza a forgalomba s bár e sport még ismeretlen, ama számos szavahihető egyének bizonyossága szerint, kik e rózsát már több példányban látták, valamint a mellékelt kitünően sikerült színnyomatos ábra alapján, itt csakugyan egy világra szóló ujdonságot vélünk felismerhetni.

\*) Névrövidítése a „*Souvenir de la Malmaison*“-nak.



A Kronprinzessin Victoria éppen úgy, miként a sport-fajok egyáltalán, a virág színének kivételével megtartotta törzsfajának egyébb, a rózsászoktól eléggé ismert és becsült jó tulajdonságait; virágja nagy, külső szegélye tejfehér, míg belül kénsárga, finom gyengéd fakó árnyékolattal; igen telt, jól illatozó s a nap hevétől nem szenved változást, alkotásában pedig a Malmaison-t jellemző hármás osztást mutatja. Bimbói szép hosszasak, tartósak s hosszú erős, felmeredő kocsánon ülnek. A nagy, sötétzöld levelekből álló sürtű lombozat igen állandó s még eddig semmiféle betegségtől sem támadtatott meg. A bokor erős, de rövid növesű ágak által képeztetik; maga a virágzat rendkívül dús és folyton megújuló.

Ha e tulajdonságok a törzsfajtól maradandó örökséget képeznek, akkor a Kronprinzessin Victoria igen szép jövőnek néz eléje s főlöszlegesen felemlíteni, hogy a kertnek éppen oly díszére fog válni, mint a melegháznak.

A hamburgi kiállításon 1886 ban ez ujdonság általános feltűnés tárgyát képezte s ugyanott ezüst éremmel lett díjazva, mely díj egy szakértőkből álló bíráló bizottság elismerő bizonyítványával lett kiegészítve.

Keletkezésére nézve fel kell még említenünk, hogy a Kronprinzessin Victoria egy J. C. Vollert nevű lübecki kertész telepén látott valamelyik Malmaison-tön napvilágot, kitől azután Späth e sportot megvette.

Ára ez ujdonságnak egyelőre még rendkívül magas; a mi pénzünk szerint 12 frt és néhány krajczárba jön darabonkint, sőt miután rövid növése, valamint szemekének gyér száma miatt szaporítása csak korlátolt mennyiségben eszközölhető, nincsen rá kilátás, hogy egyhamar türhető áron legyen beszerezhető.

M —

A „Rózsá Ujság“ szerencsésnek nevezheti magát, hogy ezen jelentékeny ujdonság színes ábráját az összes európai rózsászati szaklapok közt legelőször mutathatja be t. olvasóinak. A mesterileg kiállított színyomatot L. Späth mint eladó, nagy költséggel állította elő s árjegyzékéhez mellékli. — A francia „Journal des Roses“ nek Brüsszelben készült színyomatai (évenkint 12 db.), távolról sem közelítik meg azon színyomatokat, minők lapunk által hozatnak; — nincs rá eset, hogy a „Journal des Roses“ ez ideig megjelent összes színyomatai közt oly mesterműveket találjanak, minő pl. a Grace Darling vagy a Kronprinzessin Victoria. — Jelszavunk: keveset, de jót! bár ugyanazon költséggel sok rosza is mellékelheténk. — Feladatunk tehát a jövőben is a jó izlés fejlesztésére fog irányulni.

A szerkesztőség.

## BIRÁLATOK.

**Mad. Hippolyte Jamain. Thea.** (Guillot fils, 1869.)

Tisztafehér, közepén rezes-sárga, a szirmok csúcsa különösen ki nyiláskor finom rózsaszínű szegélylyel elfutódva; — középnagy, néha nagy,

jól telt, igen szépen alkotott, kissé lehajló tartással, igen gyenge illattal. A kisebb, fényes élénkzöld levelekből alkotott lombzat igen tartós s a rózsabetegségek iránt nem fogékony. A bokor növése, bár az árjegyzékekben erősnek mondatik, inkább sűrűn elágazó, rövidebb s ernyős koronaképződésre hajlandó zezugos hajtásokból áll. A virágzat különösen nyáron igen dús s többször, szabatos közökben megújuló. Szép koronaképződése s dús virágzata folytán e faj az első rendű finomabb kertirózsák közé tartozik, melegágyi hajtásra azonban nem alkalmas. A hideg és különösen a nedvesség iránt rendkívül érzékeny lévén, száraz meleg takarást igényel. Osztályozását illetőleg, legközelebb áll a Niphétos-hoz, melylyel a virág tartására, a bokor növése s a lombzatra nézve leginkább megegyezik. — Nyesése csupán az elköczosodó korona ritkítására s a csücsök eltávolítására szorítkozzék s mivel igen későn szokott kibajtani, április végénél, vagy május elejénél előbb nem szabad megnyesni. — Jól sikerült színes ábrája Nietner művében (Die Rose) látható.

**38. Baronne de Maynard.** — *Nois-borb.-hybr.* (Lacharme, 1864.)

Tisztafehér, középnagy, szép egyenletes tartással s tökéletes alkotással; gyenge, de igen kellemes illattal; — a szirmok kifelé hajolvák s kagylószertüleg kifelé domborodva, némileg a Blanche Lafitte alakjára emlékeztetnek. Lombzata sajátságos élénk zöld színezettel bír s rendkívül állandó. A virágzat szerfölött dús s a mi különben e csoportot egyáltalán jellemzi, szabatosan megújuló. A bokor növése erős, de nem sudaras, inkább rövid s 8—12 R.<sup>o</sup> hideget nagyon jól kiáll minden takarás nélkül is. Bimbóinál azon sajátságos körülményt észlelhetjük, hogy azok rendkívül gyorsan, csaknem észrevétlenül s egy időben pattannak fel; a ma még bimbóval telt bokor másnap tele van szépen kinyílt hófehér rózsákkal s így félig nyílt bimbót e fajnál nem láthatunk. Rövidebb növése miatt magasán, vagy félmagasán nemesíttessék, nyesése pedig kissé erősebb lehet. Tenyészthető kertekben napos helyeken, vagy pedig edényben a hajtásra; mindkét czélnak tökéletesen megfelel.

Mint rózsaalakot, tán csak a Louise Darzens mulja föltl, melyhez különben nagyon hasonlít.

**39. Magna Charta.** — *Rem.* (W. Paul & Son, 1876)

Pompás rózsaszínű, karminnal bőven árnyékolva; igen nagy, gömbalakú, gyönyörű rendes káposztaalakú alkotással, igen dúsán viritó, de renyhén remontáló illatos faj. Lombzata pompás haragos zöld, eléggé állandó. Növése igen erős, csaknem kúszó; vesszői vaskos, kemény és sűrűn álló tüskékkel fegyverkezve. Erős növése miatt különösen mint bokorrózsa igen ajánlatos; téli takarást nálunk nem igényel mivel 12—14 R.<sup>o</sup> hideget igen jól eltűr. Edényben tenyésztve kitűnő hajtató fajt képez

s dugványtői az északamerikai városokban korai melegági hajtásra rendkívül nagy mennyiségben tenyésztetnek. Nyeseése hosszúra történjék, hidegebb vidéken pedig földdel takarható legcélszerűbben. Magas, vagy félmagas nemesítésekre e faj hosszú növése miatt nem alkalmas, alacsonyabb rácsozatra azonban célezerűen húzható.

**40. Comtesse de l' Oxford.** — *Rem.* (Guillot père, 1869.)

Némelyek Countess of Oxford-nak is írják. — Fénylő karminpiros, gyengéd ibolyával elárasztva; nagy, telt, szabályos csészealakú, későbbben lapos; csekély illattal, egyenes szép tartással. Lombozata sajátos barnás-zöld színű, erősen fénylő s a lisztharmat iránt rendkívül fogékony. Virágzata nem nagyon dús, renyhén remontál, erős, felmeredő sudaras bokra azonban a hideget oly jól eltűri, hogy most, az elmúlt hallatlan kemény hidegek után megvizsgálva, egy három éves magasan nemesített nyitva hagyott tőnek még végső hajtásai sem fagytak el. — Csupán ezen utóbbi körülmény teheti okadatolttá e faj további tenyésztését, máskülönb a penész iránti óriási hajlama miatt csakugyan kiküszöbölendő volna. Félmagas, vagy bokoralakú nemesítéseit szellős napos helyen tartjuk, koronáját pedig tavaszkor becsületesen ritkítsuk meg s hajtásait félrövidre nyessük vissza. Hajtásra e fajt némelyek melegen ajánják, miután azonban jobb ily színű fajokkal is rendelkezünk, kár volna meglegházainkat vele megmételyezni. — Victor Verdier-származék.

**41. Pride of Waltham.** — *Rem.* (W. Paul, 1881.)

Az előbbinek dimorph-alakja s vele egyébként mindenben megegyezik, virága azonban gyengéd testszínű, a mélyben tiszta rózsaszínnel bőven árnyékolva. Ily szép szineződésű, mintegy viaszból lenni látszó rózsát csak ritkán láthatunk. — Tenyésztése éppen oly föltételek mellett történjék, mint azt az előbbi törzsfajnál már láttuk.

**42. Feu brillant.** — *Rem.* (Moreau, 1865.)

Pompás fénylő tűzvörös, csaknem minden árnyékolat nélkül; nagy, jól telt, egyenes tartású, de nem éppen tökéletes alkotású, jól illatozó. Növése igen erős, durva s tüskékkel sűrűn borított; nálunk télálló lévén, takarása fölösleges. Virágzata meglehetősen dús s öregebb tői nem is remontálnak roszul, minélfogva félmagasan, vagy bokoralakban nemesítve, a kerti rózsák közé tarkítás céljából igen jól használható; nyeseése hosszúra történjék. E durvább rózsafaj Baranyában több földmives udvarán csaknem egészen elhagyatva látható, hol nevezetesebb gondozás nélkül évről-évre pompásan virít. A megyébe Nimetz nyugdíjazott adótiszt által hozatott s most rendkívül el van terjedve.

## Különfélék.

**Lényeges rózsászati zavar.** — A feketenyomatú ábráját hozza. — A „Deutsche Rosen-Zeitung“ mult évi többek közt rá lesz ezen bírálatban utolsó számában a Souvenir d'un mutatva azon zavarokra, melyek e a mi thearózsának leírását és sikerült fajjal s nevével a gyakorlatban elő-

fordulnak; nevezetesen az állittatik e cikkben, hogy a Souv. d' un ami nagyon hasonlít az Adam-hoz s ezzel gyakran fel is cseréltetik. — Mult évben Tixier egy új rózsát hozott forgalomba „Mad. Tixier“ név alatt, Harms hamburgi rózsász azonban csakhamar felismerte benne a régi Souv. d' un ami-t. — Ezen synonyma-vitában azonban az állittatik, hogy a Souv. d' un ami az Adam-nak vagy származéka, vagy pedig csak dimorphismusa. — Singer művében (Dictionnaire des Roses) e rózsát fajazonosnak írja a Queen Victoriá-val, azonban nála éppen úgy, mint Döll-nél, a Queen Victoria halványsárgának van leírva, bár ez utóbbi műben Döllnek sajátkezü irónjegyzéke: „syn. souv. d' un ami“ olvasható. — Paul & Son cheshunti rózsatenyésztő 1860-ban „President“ név alatt hozott egy thearózsát forgalomba, melyet a föntjelzett Dictionnaire szintén fajazonosnak tart a Souv. d' un ami-val. Igaz ugyan, hogy a Paul & Son mult évi árjegyzékében e két faj leírásánál ugyanazt olvassuk, még pedig a President-nél: „rose shaded with salmon“, a Souv. d' un ami-nál: „salmon and rose, shaded“ a mi tulajdonképpen egyre megy, mindazonáltal nem tehető fel, hogy egy oly tapasztalt rózsász mint Paul, ennyi idő alatt rá ne jött volna e két rózsza fajazonosságára. Ha synonymáról szó lehet, akkor az csak a President s Adam közt állhat fenn, míg a Queen Victoria s a Souv. d' un ami egy egymástól, mint az Adamtól élesen elválasztható külön fajt képeznek.

Volt alkalmunk az Adam galyait egy Perotti-tól, mint Lambert és Reitter-től\*) meghozatva, e fajt észlelhetni s a Souv. d' un ami-val összehason-

líthatni; — ennek alapján egész biztosággal megállapíthatjuk, hogy az Adam a Souv. d' un ami-től lényegesen különbözik.

Itt tehát úgy látszik három fajjal van dolgunk: 1. Adam, syn. President, 2. Souvenir d' un ami, syn. Mad. Tixier, 3. Queen Victoria, mely utóbbi előttünk egyelőre még ismeretlen, de idézett rózsászok leírása szerint a két előbbihez nem tartozik.

Érdemes volna e fajokról különféle jelesebb czégektől galyakat hozatni s az eredményből a valóságot megállapítani, minthogy itt elsőrendű rózsákról van szó s így a nevek helyes alkalmazása minden rózsásznak érdekében áll. (Meg lesz. Szerk.) F.—

**Amerikából.** — A kései és korai hajtás Északamerikában csaknem egészen más uton foganatosíttatik, mint nálunk; úgy látszik, hogy a „gyorsan és sokat“ yankeejelsző a rózsászatba is bevándorolt már náluk s a gazdagabb városokban egyes kertészeket csakhamar nagy urakká tesz, különben alig volna elképzelhető, hogy egy újdonság eladási joga hogyan képes 5000 dollárnyi vételdijra emelkedni.

A téli hajtásra alkalmazott fajok száma itt csak igen kevés s ezek közt első helyen állnak a thearózsákból: Perle des Jardins, mely a Maréchal Niel-t teljesen kiszorította; továbbá: Safrano, Mad. Falcot, Niphétos, Cornelia Kook, The Bride, a theahybridákból W. F. Bennett, míg a remontánsok közül a Magna Charta foglalja el az első helyet.

A thearózsák mindjárt szaporításuktól fogva szakadatlan hajtásnak vettettek alá s igen kövér földben hizláló mód szerint tenyésztettek, míg a remontánsoknak némi rövid pihe-nési idő adatik. Az üzleti fajok ki-

\*) Midkettő jeles rózsacég.

zárólag dugványtökből állnak s mint-hogy a dugványozás a remontáns rózsáknál nehezebben megy, őszzel lemetszett ágaik a déli tartományokba küldetnek, hol november és deczember hónapokban a szabadföldbe dugványozva egy év alatt oly óriási fejlettséget nyernek, minőt nálunk 2—3 év alatt sem érnek el. Ezen tök azután a rákövetkező ősön kiátsatnak s az északi vidékekre visszaküldve, azonnal a melegházi hajtásnak vetetnek alá. Nem csoda tehát, hogy az északamerikai kertészek 3—4 évi használat után a kimerült töket eldobni kénytelenek, csakhogy ez idő alatt busásan kivették belőle a hasznót, gyorsan és sokat!

† **Lacharme.** — A rózsatényőket jelentékeny gyász érte; a világszerte ismeretes lyoni rózsatenyésztő: François Lacharme, múlt év november 5-én 70 éves korában elhunyt.

Lacharme 1817-ben St. Didiée-ben (Chalaronne) született s 17 éves koráig a mezőgazdaságnál volt; innét Lyonba ment a kertészet tanulására s 23 éves korában Plantier rózsatelepeit vette át. — Termesztményei két irányban bírnak fontossággal, mert míg egyrészt a Noisette-Bourbon-hybridákat inaugurálta, másrészt megteremtette a Victor Verdier remontáns rózsát, mely tudvalevőleg számos származéknak lett szülője. — Termesztményei közül legnagyobb elterjedtségnek örvendenek s különösen kiválnak a következők:

Salet. C. m. b.		
Mad. Lambard. Thea.		
Baronne de Maynard.	Nois-hybr.	
Boule de Neige.	" "	
Coquette des Alpes	" "	
" des Blanches	" "	
Louise Darzens	" "	
Md. Alfr. de Rougemont	" "	
" Gustave Bonnet	" "	
Perle des Blanches	" "	

Captain Christy.	Rem.
Julius Finger	"
Comtesse de Serényi	"
Anna de Diesbach	"
Alfred Colomb	"
Président Thiers	"
Victor Verdier	"
Van Houtte*)	"
Charles Lefébvre	"
Souv. du Dr. Jamain	"

Már ezen rövid névsorból is látható, mily óriási jelentőséget kell tulajdonitanunk Lacharme működésének s így a gyászhir nemzetiségi különbség nélkül is megrendítő a rózsászok körében.

A párizs-vidéki rózsászok egy bizottságot alakítottak, hogy a veterán francia rózsász emlékéért egy sirjára emelendő nagyobb szabású emlékkövel megörökítsék. E czélból felszólították a lyoni rózsászokat is a résztvevésre, kik az eszméhez azonnal csatlakozva, úgy Párizsban, mint Lyonban a következőképpen alakították meg az állandó bizottságokat:

**Párizsi bizottság:** Elnök: Eng. Verdier, alelnök: Scipion Cochet, titkár: L. Lévêque, pénztáros: Pierre Cochet. Bizottsági tagok: A Cochet, Camille Bernardin, Ferd. Jamain, Margottin père, Jules Margottin fils, Rothberg és Charles Verdier.

**Lyoni bizottság:** Elnök: Jean Liabaud, titkár: I. Nicolas, pénztáros: Al. Bernaix. Bizottsági tagok: Bonnaire, Duché, Dubreuil, Guillot et fils, Pernet fils — Ducher és Jean Sisley.

Minden esetre nagy jele a kegyeletnek e szép eszme s ismerve a francziák lelkesedését, hihető, hogy az adakozások, melyek már is nagyobb mértékben érvényesülnek, feltűnő emléket fognak e veterán úttörő rózsásznak emelni. Váljék dicsére-

\*) És nem Louis van Houtte, mint az a Journal des Roses ez évi első számában tévesen jeleztetik.

tükre! ha pedig valaki a R. U. olvasói közül ez emlék felállításához járulni óhajt, szíveskedjék áldozatát szerkesztőségünknek e hó végeig beküldeni, hogy azt nyilvánosan nyugtázva a bizottságnak elküldhessük. — A rózsza nem ismer nemzetiiséget!

**A bortermelők érdekében.** — Hazai bortermelőink és mezőgazdáink figyelmét felhívjuk a „Szőlészeti, Borászati és Gazdasági lap“ czimű szakközlönyre, melynek most jelent meg 20-ik száma a VIII. évfolyamban. Szerkeszti Maurer János, borász és borászati író, ki a kassai első amerikai szőlőtelepnek létesítője és tulajdonosa. A lap gyakorlati iránya, népszerű iránya és alapos szakszerűsége által tűnik ki, mely tulajdonokkal önnön magát

ajánlja. A 20-ik szám tartalmaz a szerkesztő tollából egy korszerű cikket: „A hegyi szőlők és a kerti homok“ czimen. Egyéb borászati cikkek: A phylloxera és szőlőink jövője. — Ügyeljünk a boros hordókra. — Szőlészeti levél, Hatvanból. — A mezőgazdasági rovatban: Mit értünk a takarmányfélék táparánya alatt. — A konyhasó szerepe a takarmányban. — A vegyesek rovata apróbb közhasznú tudnivalókat hoz. — Vidéki levelezések hazánk bortermő vidékeiről. — Irodalmi és egyleti hírek. — A kérdések és feleletek rovata minden olvasó részére nyitva áll. Előfizetési ára egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Előfizethetni Maurer János kiadó-tulajdonosnál Kassa (Maurer udvar.) Mutatványszámok küldetnek.

## UJ RÓZSAFAJOK 1888-ra.

Ujdonságok dolgában tehát az 1887 ik esztendő sem maradt mögötte a megelőzőnek, mert nem kevesebb, mint 95 ujdonságot hirdetnek a különféle szaklapok.

Hogy a kinált 95 faj közt alig lesz 5 vagy 6 olyan, mely a rózsakertekben állandó helyet remélhet, magától értetődik, sőt feltehető, hogy közöttük ismét számos régiebb fajokkal is fogunk találkozni, melyek új névköntösbe bujtatva, egyik másik kíváncsi rózsatenyésztőt lépvesszőikre esalandják. Ez ujdonsági versengésben jelenleg nevezetesebb eseményt jegyezhetünk fel: Drögemüller neuhausi rózsatenyésztő, régen jelzett és várt ujdonságaival végre a piacra lépett, három új thearózsájával s egy theahybridával szaporítva az ujdonságok számát, mihez Vollert sportujdonságát adva, Németország öt ujdonsággal képviselteti magát, míg a korponai német-magyar rózsatenyésztő G e s c h w i n d, tenyésztményeinek számát egyel szaporítja.

Ez ujdonságok ismertetésénél további számainkban figyelő állást fogunk elfoglalni s a tenyésztők adatai nyomán csupán azokat regisztráljuk, melyek legalább is több tekintély által mint elfogadható fajok foglaltak le.

A csoportosított névsort a tenyésztők neveivel egyetemben, a következőkben közöljük:

### I. Thearózsák.

- |  |                                      |
|--|--------------------------------------|
| 1. Clara Pries. (Pries)                | 3. Duchesse d' Auerstaedt. (Bernaix) |
| 2. Comtesse Anna Thun. (Soup. & Nott.) | 4. Eduard Pailleron. (Nabonnand.)    |
|  | 5. Elie Beauvilain (Beauvilain.)     |
|  | 6. Fürst Bismarck (Drögemüller.)     |

- |  |  |
|--|--|
| 7. Fürstin Bismark (Drögem.)               | 17. Mlle. Henriette de Beauvau (Lacharme.) |
| 8. Gloire de Libourne (Beauvilain.)        | 18. Magdeleine Beauvilain (Beauvilain.)    |
| 9. Kaiser Wilhelm der Siegreiche (Drögem.) | 19. Miss Ethel Brownlow (Dickson.)         |
| 10. Mad. Agathe Roux (Nabonnand.)          | 20. Miss Lizzie (Nabonnand.)               |
| 11. „ Claire Jaubert (Nabonn)              | 21. Mons. Rosier (Nabonnand.)              |
| 12. „ Jeanne Cuvier (Nabonn)               | 22. Princesse Beatrice (Bennett.)          |
| 13. „ Hoste (Guillot et fils.)             | 23. „ de Sagan (Dubreuil.)                 |
| 14. „ Joseph Godier (Pernet, f. Ducher.)   | 24. Souv. de Mad. Métral (Bernaix.)        |
| 15. Mad. Max Singer (Soup. et Nott.)       | 25. Thérèse Lambert (Soup. et Nott.)       |
| 16. „ Philemon Cochet (S. Cochet.)         | 26. Vivian Morel (Bernaix.)                |

(Folyt. követk.)

### *Szives tudomásul.*

Mai számunkhoz a „Kronprinzessin Victoria“ legujabb bourbon rózsaszinnyomatos ábrája van mellékelve. Ezt t. olvasóinkkal azért tudatjuk e rovatban is, mivel utolsó színnyomatunk megjelenése után több helyről panasz érkezett hozzánk a színnyomat hiánya miatt. Nem akajuk a m. k. posta közegeit azzal gyanusítani, hogy az ábrák szállítás közben vesztek volna el, minthogy azokat kihordás vagy elhozatas közben avatatlan kezek is kicsenhettek a lapból, kérjük azonban a t. előfizetőket, hogy a jövőben ily hiányt velünk azonnal a lap vétele után közölni sziveskedjenek, hogy a sérelem kellő orvoslása végett a szükséges lépéseket megtehessek. Tisztelettel:

a Rózsá Ujság szerkesztősege.

**Dr. Cz. E. urnak, Pécs.** — Az Eudoxia nevű Noisette rózsá Giulio Perottinál (Trieste, Chiadino) kapható; — ára darabonkint 40 kr. o. é.

**Dr. M. L. urnak, Pécs.** — A tavasszal mi tévedtünk; a schottische Zaunrose botanikus neve: Rosa rubiginosa; az angolok Sweet Briar-nak, a németek Wein-Rose-nak nevezik. Keritéseknek, vagy a szőlő mesgyéjéhez igen kitűnő élősövényt nyújt; megterem még a legsoványabb földben is és itt leveleinek erős borszaga van. E jeles tulajdonságok mellett nem is drága. — Kiváaatra jó honi czég nevével szolgálhatunk.

**K. Gy. urnak, H.-M.-Vásárhely.** — Félmagasnak mondatnak azon rózsatők, melyeknél az alany a földszintől 50—80 cm. magasságban lett nemesítve. Ha a nemesítés e magasság alatt történik, mint pl. a hamburgi hajtató-rózsáknál, ugy a tő a lacsony. A földszinnel egyenlő-, vagy gyökérnemesítések rózsabokrot vagyis bokortőt adnak. Nagyon természetes, hogy ez l méteres, vagy ennél magasabb nemesítvény magas tőnek neveztetik. A törzs kifejezés az alany csupasz részéve vonatkozik s bokornál nem létezik. — A többire nézve mihamar és hihetőleg kedvező magánlevelünk megy, előbb azonban egy kissé körül kell néznünk.

**S. V. urnak, Arad.** — Ilyesmiért előfizetőinktől nem fogadunk el díjat. Az annak idején ígérteteket várjuk s a javításokat készségesen fogjuk eszközölni.

**Ft. R. Gy. pl urnak, Vizvár.** — Miután a R. U. évfolyama a rózsanyilás hónapjával, juniussal kezdődik, a 2 frtot az első évfolyamra irtuk be, a megelőző számokat pedig már elküldtük.

# H I R D E T É S E K.

## Th. Nietner, Verzeichnis aller bekannten Gartenrosen.

Zsebalakú könyv, egészen új, az 1881-ig megjelent rózsafajok felsorolását és leírását tartalmazza, üres lapokkal a további fajok bejegyzésére. Ujonan 6 márka.

Vászonba kötve csomagolás és postadíjjal 2 frt krért eladó.

A „R. U.“ szerkesztőségénél.

## Magasan nemesített rózsák

magról tenyésztett alanyokon (R. canina)

ugy szintén erdei canina-alanyokra nemesítve magasan és bokoralakban; 2–3 éves erős tők, a szabadból és cserepekben, az eladó választása szerint, darabja 50 kr. — Ezen kívül

### Rosa canina magvak Erdélyből

egészséges csiraképes minőségben, megegyezés szerinti árban.

A czímet megmondja a „R. U.“ szerkesztősége.

## JOHANNES WESSELHÖFT.

Rosenschulen in Langensalza (i. Thüringen.)

Grosse Vorräthe von hoch- und halbstämmigen, sowie niedrigen Rosen, in den besten älteren und neueren Sorten. — Katalog gratis und franco zu Diensten.

## R ó z s a k e d v e l ő k

régiebb és legújabb fajokból a legszebb választékban szerezhetik be szükségletüket (magas törzsek és bokrok,) a legjutányosabb árak mellett. Kívánatra a színek szerint osztályozott árjegyzék ingyen és bémentve küldetik meg.

## GEBRÜDER KETTEN

Rosengärtner zu Luxemburg.

 Kéretik német- vagy francia nyelven levelezni. 

## Rosenfirma Gebr. Schultheis, Steinfurth

bei Bad Nauheim (Hessen)

*Princesse Beatrice.* (Bennett, 1887.) Eredeti nemesítésekben.

Leírása: Virága nagy, szilárd szirmokkal, tökéletes lekerekített alakkal; szine dús aransyárga, a szirmok széle finoman gyengéd-rózsaszínnel szegélyezve. Bimbója 4–5 napig teljes alakjában megmarad. — Tiszta thearózsa, a londoni kir. műkésztési egyesülettől I. oszt. bizonyítványt nyert, 1885 junius 23-án; — ugyancsak a londoni kristálypalóta áprilisi kiállításán még egy első osztályú érmet nyert.

Árak: 1 db. 7 márka, 6 db. 32 márka,  
12 „ 58 „ 25 „ 112 „  
50 „ 220 „ 100 „ 410 „

erős téli nemesítésekben 4 hüvelyk széles edényekben.

Természethű színes ábrájának darabja 1 márka.

**Rózsa-árjegyzék,** illusztrálva színes ábrákkal, bérmertve 80 fillér beküldése mellett.

**Rózsa-album,** 240 színes rózsábrával, megtekintésül és választásul, bérmertve 2 márka beküldése mellett.

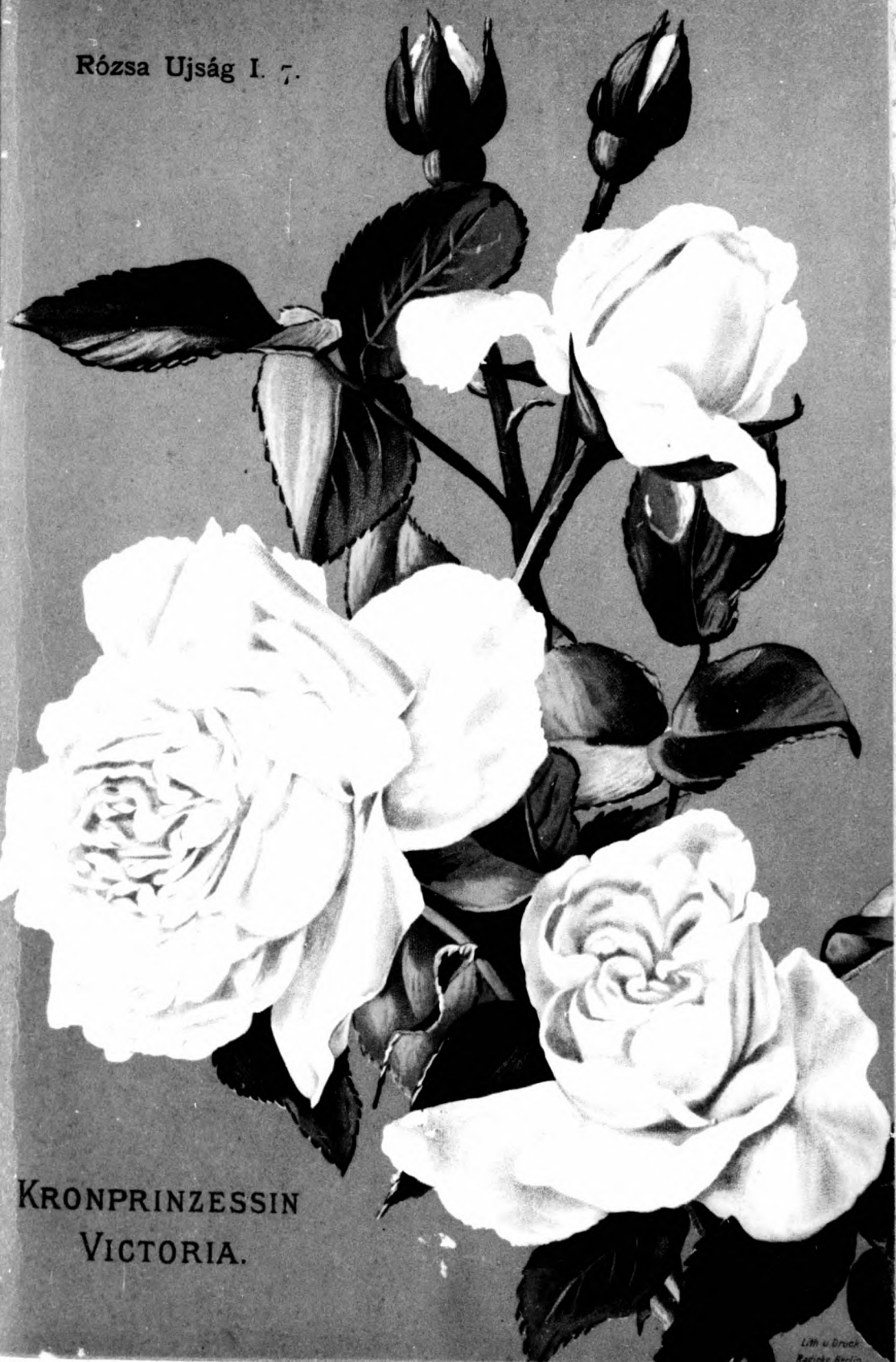
 Kéretik németül levelezni. 





KRONPRINZESSIN  
VICTORIA.

Rózsa Ujság I. 7.



KRONPRINZESSIN  
VICTORIA.